



Fylkesmannen i Vest-Agder

Saksbehandler: Britt Møll Abrahamsen
Tlf.: 38 17 67 47

Deres ref.: 06.07.2009
Vår ref.: 2009/4467

Vår dato: 28.10.2009
Arkivkode: 733.0

Helse- og omsorgsdepartementet
Postboks 8011 Dep
0030 Oslo

Høring - Et verdig tjenestetilbud

Fylkesmannen i Vest-Agder har vurdert høringsnotatet med forslag til endring av kommunehelsetjenesteloven § 2-1 og forslag om en ny forskrift til kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven om en verdig eldreomsorg.

Fylkesmannen stiller seg positive til tiltak for å styrke helse- og sosialtjenester til eldre. Det er slått fast at de senere års økning av ressurser til kommunens pleie- og omsorgstjenester i stor grad har gått til yngre brukere ("de nye brukerne"). Det vil fremover bli en utfordring å kanalisere en større andel av tilgjengelige ressurser og tiltak mot den eldre del av befolkningen samtidig som tjenesten til andre brukergrupper fortsatt skal være forsvarlig.

Departementet velger å bruke et juridisk virkemiddel for å styrke eldres rettstilstand og sier at dette medfører et forsterket tjenestetilbud til denne brukergruppen. Ut fra det forslag til lovendring og forslag til forskrift som legges frem, har Fylkesmannen vanskelig for å se denne sammenhengen. Høringsnotatet gir også uttrykk for at forslagene er en presisering av forståelsen av rettigheten til tjenestetilbudet for eldre, og ikke utvidede materielle rettigheter.

Lovforslaget slår fast retten til et verdig tjenestetilbud og må leses i sammenheng med retten til nødvendig helsehjelp. Det fremgår av høringsnotat at kravet til et verdig tjenestetilbud i dag kan innfortolkes i gjeldende rettigheter, men departementet er av den oppfatning at det er nødvendig å fremheve begrepet verdighet, og tydeliggjøre at dette er et grunnleggende element i en forsvarlig helsetjeneste. Derfor foreslår departementet et nytt annet ledd i kommunehelsetjenesteloven § 2-1 som skal presisere deler av innholdet i forsvarlighetskravet.

Fylkesmannen i Vest-Agder slutter seg til at det er viktig å understreke at verdighet er en del av forsvarlighetskravet, men finner ikke at delvis presisering av innholdet i forsvarlighetskravet overfor en utpekt gruppe egner seg i lov eller forskrifts form. Dersom departementet ønsker at de som til daglig innvilger og utøver disse tjenestene i større grad skal vektlegge verdighet i tjenesteutøvelsen, som er en del av forsvarlighetskravet, kan dette formidles på annen måte, eksempelvis ved opplæring.

Fylkesmannen finner det også problematisk å trekke frem en gruppe som skal omfattes av verdighetsgarantien. Selv om det foreslås en generell bestemmelse i kommunehelsetjenesteloven § 2-1, kan forslag om verdighetsgaranti overfor eldre i kommunehelsetjenesten og sosialtjenesten tolkes som om det ikke er et krav til verdighet i tjenestetilbudet til eksempelvis rusmisbrukere som får tjenester etter sosialtjenesteloven.

Forskrift om verdighet i eldreomsorgen er så langt Fylkesmannen kan se i stor grad sammenfallende med kvalitetsforskriften, selv om sistnevnte er å anse som en internkontrollforskrift. For kommunene som skal praktisere dette regelverket, kan det bli forvirrende å forholde seg til to forskrifter som uttrykker nesten likelydene krav til tjenesten, men uten at verdighetsgarantien medfører utvidede rettigheter.

Formuleringen i forslag til forskrift er etter vår vurdering lite konkret og dermed vanskelig for kommunene å praktisere. Fylkesmannen stiller derfor spørsmålsteget ved om forslagene vil ha den ønskede effekt, nemlig å presisere og dermed styrke de eldres rettigheter.

Fylkesmannen er positiv til lovtekniske endringer som presiserer og klargjør innholdet i forsvarlighetskravet i kommunehelsetjenesteloven og sosialtjenesteloven. Vi har imidlertid vanskelig for å se at det foreliggende forslag i særlig grad vil bidra til slik klargjøring.


Anne-Kristin Olsen


Britt Møll Abrahamsen
seniorrådgiver